

Uchwała Nr XVII/96/2019
Rady Gminy Tczów
z dnia 29 listopada 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Tczów na lata 2020-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 1111 ze zm.), Rada Gminy Tczów uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tczów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2020 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Kołaga

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Tczów na lata 2020 – 2022

I WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Tczów na lata 2020 – 2022 stanowi realizację obowiązku nałożonego na gminy w związku z art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.) Obowiązek ten jednostki realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Program jest również rozwinięciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tczów na lata 2016 – 2020. Działania w ramach programu wpisuje się w Cel Strategiczny nr 4 Strategii tj. wzrost jakości życia mieszkańców poprzez radzenie sobie z patologiami w rodzinie.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa. Jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Działania rodziny jak również pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodzin) powinny zmierzać do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny będą podejmowane również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

II PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz.670 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1481);
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.);
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. z 2019 r. poz. 473 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.).

III ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

IV DIAGNOZA

Gmina Teczów położona jest w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego. Powierzchnia ogólna gminy Teczów wynosi 72,12 km² z czego użytki rolne stanowią 63,44 km² co stanowi 86 % ogólnej powierzchni. W gminie zamieszkuje 4957 osób (stan na dzień 31.12.2018 r.), z tego: 2434 stanowią kobiety, a 2523 mężczyźni w 15 wsiach sołectwach. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja rolnicza. Część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania.

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Teczowie na koniec 2018 r. znajdowało się 99 rodzin z dziećmi. W rodzinach tych wychowuje się 206 dzieci.

Tabela Nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą GOPS w Teczowie w 2018

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	33	129
2	40	177
3	17	90
4	4	25
5	4	28
6	1	8
7 i więcej	0	0

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba członka rodziny – 61 rodzin, bezrobocie – 58 rodzin, niepełnosprawność – 49 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych, wielodzietnych – 40 rodzin oraz 38 rodzin w których występuje przemoc oraz problem alkoholowy.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Od września 2013 r. w gminie Teczów zostało uruchomione przedszkole, którego opieką zostało objętych 48 dzieci a od września 2019 r. utworzono trzecią grupę i zwiększono liczbę miejsc do 63.

Edukacja szkolna w Gminie Teczów realizowana jest w 4 szkołach podstawowych – łącznie 470 uczniów oraz 111 w klasach „0”.

Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją szkolną z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”. Z nieodpłatnych posiłków w roku 2018 korzystało 96 dzieci.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Rodzaj pieczy zastępczej	2017	2018	III kwartały 2019

Rodziny zastępcze/ liczba dzieci w pieczy zastępczej	1/1	3/4	3 /4
Dom Dziecka/placówki	0	0	0

dane z PCPR Zwolen

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienia ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny. Należy podkreślić, że asystent nie przejmuję działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków i w podjętych działaniach. Pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny: *dane GOPS w Tczowie*

2017 rok			2018 rok			Trzy kwartały 2019 roku		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
12	46	29	11	51	29	13	59	35

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tczowie w ramach swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Rodzina dysfunkcyjna to rodzina w której zaburzone są role poszczególnych członków. Zaburzona jest więź emocjonalna między członkami rodziny. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięć, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień.

Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

V ZASOBY

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczowie;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tczowie;
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zwoleniu;
- 3) Urząd Gminy w Tczowie;
- 4) Placówki oświatowe;
- 5) Policja;
- 6) Placówki służby zdrowia;
- 7) Sąd i kuratorzy sądowi;
- 8) Zespół Interdyscyplinarny;
- 9) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;

VI CELE PROGRAMU

1. Cel główny: budowanie zintegrowanego systemu środowiskowego wsparcia rodzin z dziećmi na utrzymaniu, przeżywających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

2. Cele szczegółowe:

- 1) wzmocnienie w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin w środowisku zamieszkania;
- 2) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji w rodzinach z dziećmi;
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się organizacją pomocy dziecku i rodzinie

Adresaci programu

Odbiorcami programu są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Tczów przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Zadania

1. Cel szczegółowy I: wzmocnienie w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin w środowisku zamieszkania;

Lp.	Zadania	Realizatorzy / Partnerzy	Termin realizacji
1.	Systematyczna praca socjalna z rodziną	GOPS, Samorząd gminny, lokalne instytucje/ PCPR, Policja, Kuratorzy	2020 – 2022
2.	Wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku	GOPS, Samorząd gminny, Szkoły, Przedszkole	2020 – 2022
3.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	GOPS, Samorząd gminny	2020 - 2022
4.	Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Samorząd gminny, GOPS, organizacje pozarządowe GKRPA	2020 - 2022
5.	Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin	GOPS, Samorząd gminny, KRUS, organizacje pozarządowe	2020 - 2022
6.	Upowszechnianie informacji o podmiotach, instytucjach i organizacjach pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny oraz o formach świadczonej przez nich pomocy.	GOPS, Samorząd gminny,	2020 - 2022

2. Cel szczegółowy II: zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji w rodzinach z dziećmi;

Lp.	Zadania	Realizatorzy / Partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową	GOPS, Samorząd gminny, Policja, PCPR, Kuratorzy	2020 - 2022
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnienia od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA, Szkoły	2020- 2022
3.	Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym	GOPS, ZI, PCPR, Policja	2020 -2022
4.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	Sąd, Szkoły, GOPS, policja	2020 - 2022
5.	Inspirowanie społecznej aktywności do działań samopomocowych	GOPS, PCPR, Samorząd gminny, Zespół Interdyscyplinarny	2020 - 2022

3. Cel szczegółowy III: podnoszenie kompetencji służb zajmujących się organizacją pomocy dziecku i rodzinie

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny	GOPS, Samorząd gminny. PCPR, Lokalne instytucje	2020 - 2022
2.	Organizowanie spotkań, konferencji umożliwiających wymianę doświadczeń oraz promowanie dobrych praktyk z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.	GOPS, Samorząd gminny, PCPR, lokalne instytucje	2020 - 2022

VII EFEKTY PROGRAMU

Przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:

- ✓ Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- ✓ Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- ✓ Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- ✓ Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- ✓ Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,

- ✓ wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- ✓ Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- ✓ Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- ✓ Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- ✓ Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VIII REALIZATOR PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczowie przy ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi zarówno gminnymi jak i powiatowymi, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny.

IX ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania zaplanowane w programie będą pochodzić ze środków własnych gminy Tczów oraz ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych w ramach programów rządowych.

X MONITORING I EWALUACJA.

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Umożliwi rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających wsparcia, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy.

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji od podmiotów uczestniczących w realizacji ujętych działań w programie.

Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, GKRPA, Policję, Szkoły, PCPR.

XI. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

1. W terminie do 30 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawia Radzie Gminy Tczów roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o których mowa w art. 187 ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej.

XII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości

społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

PRZEWODNICZĄCY

RADY

Kolaga Andriej

Andriej Kolaga